

**MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO**

Warszawa, 10 grudnia 2009 r.

MNiSW-DNS-WUN-6012-6531-1/AB/09

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie senatorskie **Pana Antoniego Motyczki** Senatora Rzeczypospolitej Polskiej przekazane pismem z dnia 12 listopada 2009 r. nr **BPS/DSK-043-2115/09**, pragnę podziękować za zainteresowanie kwestiami dotyczącymi szkolnictwa wyższego. W kwestii traktowania studentów przez uczelnie niepubliczne, w tym Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego dysponuje wąskim zakresem środków nadzoru w stosunku do uczelni i zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) może podejmować decyzje dotyczące uczelni tylko w przypadkach przewidzianych w ustawach, mając na uwadze, iż na podstawie art. 4 ust. 1 ww. ustawy, uczelnia jest autonomiczna we wszystkich obszarach swojego działania na zasadach określonych w ustawie. Podkreślam, iż ustawodawca nie naruszając istoty autonomii szkół wyższych zagwarantowanej art. 70 ust. 5 Konstytucji RP, ma swobodę ustalania jej granic. Zasadę tę rozwija art. 4 ust. 1, 2 i 5 ww. ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, nadający uczelniom wolność podejmowania działań w sferze nauki i dydaktyki oraz ograniczający możliwość ingerencji władzy w te działania do przypadków przewidzianych w ustawach.

W związku z powyższym, zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego sprawuje nadzór nad zgodnością działań uczelni z przepisami prawa i statutem oraz z treścią udzielonego pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej, a także nad prawidłowością wydatkowania środków publicznych. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może również żądać informacji i wyjaśnień od organów uczelni oraz założyciela uczelni niepublicznej, a także dokonywać kontroli działalności uczelni w wyżej wskazanym zakresie, na podstawie art. 34 ww. ustawy. Natomiast zgodnie z art. 37 ust. 1 tejże ustawy, jeżeli uczelnia lub założyciel uczelni niepublicznej prowadzą działalność niezgodną z przepisami prawa, statutem lub pozwoleniem na utworzenie uczelni niepublicznej, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego wzywa organy uczelni lub założyciela uczelni

niepublicznej do zaprzestania tej działalności i usunięcia jej skutków, wyznaczając w tym celu odpowiedni termin. Ponadto na podstawie art. 37 ust. 2 ww. ustawy, jeżeli uczelnia lub założyciel uczelni niepublicznej w rażąco sposób naruszają przepisy ustawy, statut lub pozwolenie na utworzenie uczelni, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego wszczyna postępowanie w sprawie likwidacji uczelni publicznej albo cofa pozwolenie na utworzenie uczelni niepublicznej oraz nakazuje jej likwidację przez założyciela. Natomiast jakość kształcenia oceniana jest przez Państwową Komisję Akredytacyjną. W przypadku negatywnej oceny kształcenia dokonanej przez Komisję, na podstawie art. 11 ust. 6 ww. ustawy, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, uwzględniając w szczególności rodzaj i zakres stwierdzonych naruszeń, w drodze decyzji cofa albo zawiesza uprawnienia do prowadzenia studiów na danym kierunku i określonym poziomie kształcenia. Minister jest również, jako organ administracji rządowej, wyposażony w środki wyegzekwowania wydanych przez siebie decyzji, m.in. grzywny w celu przymuszenia. Jej stosowanie jest uzależnione od konkretnego stanu faktycznego i okoliczności sprawy.

Wyjaśniam, iż cofnięcie przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego uprawnień Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi do prowadzenia studiów na kierunku „informatyka” i „zarządzanie” było konsekwencją negatywnych ocen jakości kształcenia dokonanych przez Państwową Komisję Akredytacyjną, wskazujących na szeroki zakres i rodzaj naruszeń. Natomiast jednym z elementów ww. oceny było prowadzenie kształcenia poza siedzibą z naruszeniem przepisów ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Kwestia ta jest przedmiotem postępowania w sprawie cofnięcia pozwolenia na utworzenie ww. uczelni oraz nakazu jej likwidacji.

Informuję także, iż z uwagi na napływające i nasilające się sygnały dotyczące niezgodnego z prawem traktowania studentów po cofnięciu przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego odpowiednim wydziałom Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi uprawnień do prowadzenia studiów na kierunku „informatyka” oraz „zarządzanie”, sposób wdrażania przez Uczelnię decyzji będących wynikiem ww. postępowań, będzie brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji w ww. podstawowym postępowaniu dotyczącym dalszego funkcjonowania Uczelni. Minister ma również możliwość wydania, wskazanej wyżej, decyzji nakazującej zaprzestania działalności niezgodnej z przepisami prawa, statutem lub pozwoleniem na utworzenie uczelni niepublicznej i usunięcia jej skutków, musi jednakże dysponować w tym zakresie odpowiednimi dowodami. Z przekazywanych telefonicznie i pisemnie informacji na temat niezgodnego z prawem traktowania studentów wynika, iż polega ono na niewydawaniu dokumentów będących własnością studenta (świadectwo maturalne, indeks), trudności przy woli rozwiązania przez studenta umowy cywilnoprawnej zawartej z Uczelnią (przyjmowanie tylko podania o rezygnację przygotowanego przez Uczelnię dla studentów, wymuszającego wniosek o skreślenie z listy studentów, co oznacza pozbawienie ich statusu studenta i przerzucenie odpowiedzialności finansowej za niewykonanie umowy) oraz stosowaniu w umowach cywilnoprawnych zawieranych przez uczelnię ze studentami niedozwolonych klauzul. W związku z powyższym, w wyniku przeprowadzonej przez Ministerstwo kontroli w dniach 6-7, 22 kwietnia oraz 14, 20, i 21 czerwca 2009 r., ww. uczelnia została zobowiązana do realizacji zaleceń, m.in. poddania ocenie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów umów o odpłatności za studia, do dnia 20 listopada 2009 r. Przewidziana jest w zawiązku z tym kontrola w zakresie realizacji zaleceń pokontrolnych. Ministerstwo ze swojej strony zwróciło się również do Prezesa ww. Urzędu z prośbą o zainteresowanie się sprawą niezgodnego z prawem traktowania studentów pismem z dnia 29 października 2009 r. oraz do Rektora Uczelni z wezwaniem do złożenia stosownych wyjaśnień pismem z dnia 29 października 2009 r.

Rektor Uczelni w piśmie z dnia 10 listopada 2009 r. zapewnił, iż „wszyscy (...) studenci traktowani są zgodnie z prawem i należnym im szacunkiem i zrozumieniem”. Natomiast Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów poinformował w piśmie z dnia 30 listopada 2009 r., iż niewydawanie przez uczelnię studentowi dokumentów, będących jego własnością, czy też zmuszanie studentów do rezygnacji ze studiów nie można zaliczyć do spraw, które leżą w gestii Prezesa Urzędu. Jednakże w interesie publicznym, zgodnie z ww. pismem, leży zbadanie stosowanych przez ww. uczelnię wzorców umów zawieranych ze studentami. W wyniku przeprowadzonych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów postępowań, w dniu 3 kwietnia 2006 r. do Rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpisano stosowane przez Wyższą Szkołę Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi postanowienia wzorców umów o treści: „W przypadku wpłaty po terminie Student zobowiązany jest do zapłaty odsetek umownych w wysokości 10% czesnego, ale nie więcej niż 20 zł. za każdy miesiąc opóźnienia (niezależnie od wysokości czesnego).” – pozycja w Rejestrze nr 645, „W przypadku uchybienia terminowi płatności, Student zobowiązany jest do zapłaty odsetek umownych w wysokości 5% czesnego, ale nie więcej niż 10 zł. za każdy miesiąc opóźnienia” – pozycja w rejestrze 646, „Z zastrzeżeniem § 4 pkt 2 i 3 Student ma prawo do rozwiązania umowy z końcem danego semestru tj. z dniem 28 lutego w semestrze zimowym i z dniem 30 września w semestrze letnim (...)” – pozycja w Rejestrze 647. Wpisów dokonano na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 28 września 2005 r. Z uwagi na liczne skargi i zawiadomienia zgłaszane przez konsumentów Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi przeprowadziła w 2009 r. kolejną kontrolę wzorców umów stosowanych przez Akademię Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi. Postępowanie to zostało zamknięte w dniu 29 lipca 2009 r. Zebrany w toku postępowania materiał dowodowy stał się podstawą wszczęcia postępowania przesądowego, w którym postawiono 10 zarzutów postanowieniom wzorców umów i regulaminów dotyczących rozwiązania umowy przez studenta oraz toku studiów. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wytoczył przed Sądem Okręgowym w Warszawie powództwo o uznanie wskazanych wyżej postanowień za niedozwolone. W związku z powyższym aktualnie tylko wskazane wyżej trzy postanowienia wzorców umów są niedozwolone. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zwraca uwagę, iż kontrola wzorców umów obejmuje jedynie kontrolę treści postanowień umowy, ale już nie wykonywanie umowy. Uznanie przez sąd określonych postanowień umownych za niedozwolone i wpisanie ich do rejestru prowadzonego przez Prezesa Urzędu, powoduje, że nie mogą być one stosowane przez wszystkich przedsiębiorców. Na podmiot, który naruszy zakaz stosowania niedozwolonych klauzul umownych może być w drodze decyzji administracyjnej nałożona kara pieniężna w wysokości do 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Zwracam również uwagę, iż szczególnie problem sprawiają, co wynika z docierających do Ministerstwa informacji od studentów, umowy cywilnoprawne nie z ww. uczelnią, ale z Instytutem Postępowania Twórczego sp. z o.o., współpracującym z uczelnią i prowadzącym kursy. Wyjaśniam, iż Minister nadzoruje jedynie uczelnie i nie dysponuje środkami nadzoru w stosunku do innych osób prawnych.

Odnosząc się do kwestii wymuszania opłaty za semestr, w którym studenci nie będą pobierali nauki z uwagi na rezygnację przez uczelnię z prowadzenia kierunku studiów, wyjaśniam, iż uczelnia ma obowiązek przestrzegania przepisów dotyczących minimum kadrowego nawet w przypadku prowadzenia studiów w niepełnym cyklu kształcenia. Oznacza to, iż uczelnia nie może zakończyć kształcenia nieumożliwiając studentom, pozostającym jeszcze na ostatnich latach danego kierunku studiów, uzyskania dyplomów

na danym poziomie kształcenia, ewentualnie przeniesienia na inną uczelnię. W związku z tym opisana wyżej sytuacja nie powinna mieć miejsca. Zaznaczam jednakże, iż roszczenia wynikające z umów cywilnoprawnych zawieranych przez studentów z uczelnią powinny być rozwiązywane na drodze sądowej w sposób zabezpieczający prawa studentów.

Łączę wyrazy szacunku

z up. Ministra
PODSEKRETARZ STANU
G. Prawełska-Skrzypek
prof. Grażyna Prawełska-Skrzypek